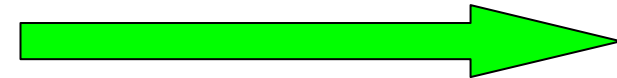
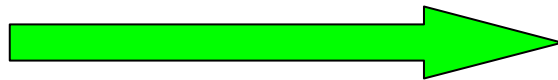

1500 - 1600 Tijd van de ontdekkers en hervormers

De Nederlanden / De Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. **Willem van Oranje** was een ambitieuze edelman die uitgroeide tot rebel en 'vader des vaderlands'. Hij werd in 1533 op slot Dillenburg in Duitsland geboren. Zijn ouders waren Luthers. Toen hij dankzij een erfenis in 1544 het prinsdom Oranje in Frankrijk erfde en zich voortaan 'prins' mocht noemen, eiste Karel V dat deze jonge prins katholiek zou worden opgevoed. Daarom groeide Willem vanaf zijn 12^e op aan het keizerlijk hof in Brussel. Vanaf 1555 verwierf Willem hoge posities en hij werd een van de invloedrijkste edelen in de Nederlanden. Zijn verhouding met Filips II, de opvolger van Karel V, verslechterde snel. Als woordvoerder van de adellijke oppositie drong Willem aan op verzachting van de kettervervolgingen en hij verzette zich tegen de opmars van de ambtenaren in het landsbestuur. Na de Beeldenstorm vluchtte Oranje naar Dillenburg, van waaruit hij vanaf 1568 verschillende militaire invallen in de Nederlanden ondernam om een einde te maken aan het bewind van de hertog van Alva. Ook via propaganda werd de strijd gevoerd en daaraan hebben we onder meer het Wilhelmus te danken. Toen de Watergeuzen op 1 april 1572 Den Briel innamen, kreeg de Opstand bredere steun. Tegen de verwachting in hielden de rebellen in Holland en Zeeland stand, mede dankzij het doorzettingsvermogen van Oranje. Met de Pacificatie van Gent in 1576 werd vrede gesloten met de overige gewesten. Het ideaal van Oranje leek nabij: het herstel van de 17 Bourgondische Nederlanden onder adellijk bestuur en een oplossing van de religieuze verschillen op basis van verdraagzaamheid. In 1580 zette Filips II een beloning op het hoofd van Willem van Oranje. Willem reageerde met een verweerschrift en de Staten-Generaal van de opstandige gewesten met een Plakkaat van Verlatinghe. De strekking van de geschriften was hetzelfde: het verzet was gerechtvaardigd omdat de koning zich gedroeg als een tiran. Willem werd op 10 juli 1584 door Balthasar Gerards vermoord. Hij leek niets te hebben bereikt, maar nog geen 25 jaar later hadden de opstandige provincies zich ontwikkeld tot een zelfbewuste Republiek. En Willem werd beschouwd als de grondlegger van deze nieuwe Nederlandse staat.

Afbeelding zilveren daalder met beeld van Willem van Bronckhorst-Batenburg

Heerlijkheid Stein: Willem, oudste zoon van Herman II van Bronckhorst-Batenburg en Petronella van Praet, was heer van Stein en Batenburg. Hij was nauw bevriend met Prins Willem van Oranje. In oktober 1572 werd hij benoemd tot luitenant-generaal van Zeeland en na het ontslag van de beruchte Lumey leidde hij in Holland als gouverneur-generaal de oorlog tegen Spanje. Hij werd op 8 juli 1573 bij Haarlem verslagen en stierf twee dagen later aan zijn verwondingen.

Ook zijn broer Karel onderhield nauwe relaties met Prins Willem van Oranje en ook hij nam deel aan de opstand tegen de Spanjaarden. Hij was getrouwd met Alverta van Vlodrop, vrouwe van Obbicht. Zij was afkomstig uit een familie die fel anti-Spaans was. Het paar vestigde zich op het kasteel van Obbicht aan de rechteroever van de Maas. Karel verleende zijn medewerking aan de operatie van Willem van Oranje, toen die, tot ongeloof van Alva, in de nacht van 5 op 6 oktober 1568 bij Obbicht de Maas overstak. Karel, als laatste van de vier zonen, werd in 1580 in Keulen vermoord.

Daalder met afbeelding van Herman Dirk van Bronckhorst-Batenburg

Willem, de oudste, had uit zijn 2^e huwelijk een zoon Herman Dirk. Aan deze gaf hij blijkbaar weinig overlevingskansen, want ondanks deze wettige erfgenaam maakte hij kort voor zijn dood in 1573 een testament voor het geval Herman Dirk zou overlijden en kinderloos zou blijven. Zijn broer Karel zou Batenburg erven en Stein met toebehoren werd aan zijn jongste zuster Elisabeth toegekend. Deze wilsbeschikking ging volledig in tegen de bedoeling van Willems ouders en hun testament van 1556. Stein zou in de mannelijke lijn blijven vererven en Karel (op dat moment nog niet overleden) had drie zonen.